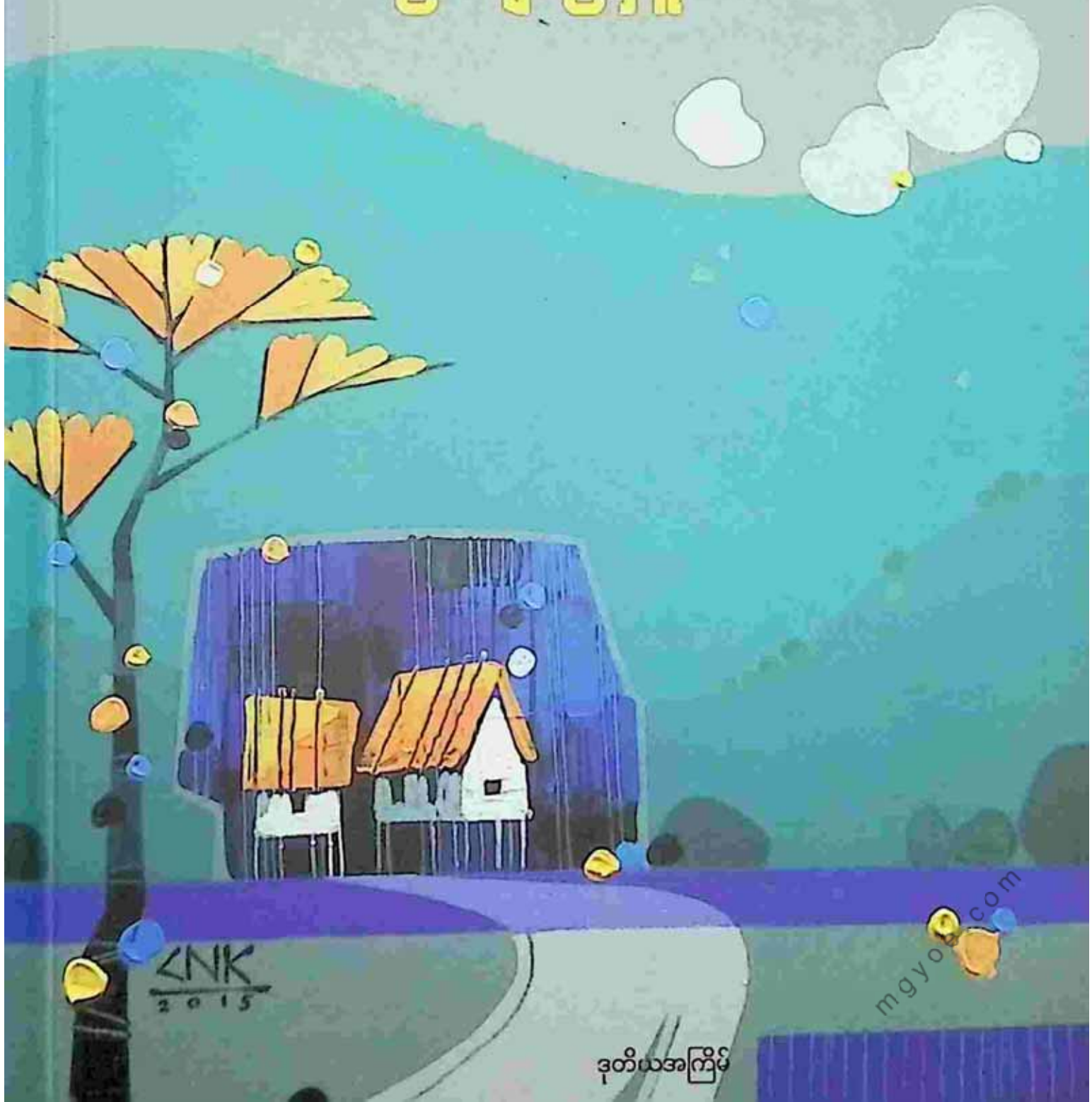


စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

ကဗျာအတတ်သင်

ဥယျာဉ်မျိုးသော်ဇင်



KNK
2015

ဒုတိယအကြိမ်

mgyo.com

ကဗျာ လက်ဟုသည်ကား လူတို့ နေ့စဉ်မြောဆို နေသော သာမန်စကားမျိုးကိုတေးဂီတပမာပြေပြစ် ချောမောစွာ ချီသာ ငြိမ့်ငြောင်းအောင် စိကုံးရေး သားထားသော စာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပဒဏေ၊ သ၊ စ၊ ကျဗေ၊ သ စသောဒေသတို့မှလွတ်ကင်း၍ ပသာဒဂုဏ် ဩဇာဂုဏ်စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံအောင် ဖွဲ့စည်းဆီ ကုံးသမျှသော သက္ကတဘာသာ၊ မာဂဓဘာသာထွင်ဂါ ထာ၊ မြန်မာဘာသာတွင် လက်ာသီချင်းများကို ကဗျာ လက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ကဗျာလက်ကို မည်သူက စ၍ရေးထိုက်သည် ကို ကွန့်တို့ အတိအကျမပြောနိုင်ချေ။ သို့သော် ကဗျာ လက် မည်သို့ စတင်ပေါ်ပေါက် ထာသည်ကိုမူ ခန့် မှန်းချိန်ဆ၊ နိုင်ပေသည်။ ကဗျာလက်ဟုသည် တေးဂီ တပမာ ချီသာငြိမ့်ငြောင်းအောင် စိကုံးထားသော စာဖြစ်သည်ဟု အထက်ကဆိုခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ကဗျာ လက်၏ ရေသောက်မြစ်ဖြစ်သော တေးဂီတများတို့ ပြန်လည် စဉ်းစားသင့်ပေသည်။ တေးဂီတများ မည် ကဲ့သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်ထာသနည်း။

ကမ္ဘာဇောကကြီး၌ သာယာသော အသံသုဉ်းနေ သည့်အချိန်ဟူ၍ မည်သည့်အခါကမျှ မရှိခဲ့ချေ။ သတ္တ ဇောကကြီးမဖြစ်မီ လောကဓါတ်ကြီးတစ်ခုလုံး ရေ ပြင်အတိ ဖုံးထွမ်းနေသော ကမ္ဘာပျက်နေချိန်၌ပင် ရေ ယဉ် ထိုင်းတို့ခွပ်သံ၊ ထျပ်စစ်ပြက်၍ မိုးကြိုးထစ်သံ စသောအသံများ ရှိခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် ရေများခန်း ခြောက်၍ မြေပြင် ပေါ်ထွန်းလာသောအခါ လေဖြင့် တိုက်ခတ်အပ်သော ရေထိုင်းသံသည်၎င်း၊ ပင်ထက်မှ သစ်ခွက် သစ်ခက်ကလေးများ ထွင်ရှားသံသည်၎င်း၊ ချောင်းမြောင်းအင်းအိုင်တို့မှ ရေပွက်သံသည်၎င်း၊ ပိုး မှူးတိရစ္ဆာန်တို့၏ အော်မြည်သံသည်၎င်း၊ ကျေးဌက် သာရကာတို့၏ရင့်ရှာသံသည်၎င်း၊ အသီးသီးရှိခဲ့ကြပေ သည်။ ထိုအသံများမှာ စင်စစ်သာသာဝ၏ တေးဂီတ ပင် ဖြစ်လေသည်။

ISBN 9789997111654
UTZ18
9 789997 111654
1,800.00KS

m.g.y.o.e.s.c.p.m
ကဏ္ဍအတတ်သင် ဥယျာဉ်ပျိုးသော်လင်

စာမျက်နှာ ၁၅၅ မျက်နှာ၊ ၁၆ စင်တီ x ၁၈.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၈၊ ဩဂုတ်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀၊

၁၉၅၆ ဂုဏ်ရည်တိုက်ထုတ် ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစွဲ ၁ ၈ ၀ ၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

mgyoe.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်



ကဗျာအတတ်သင်
ဥယျာဉ်မှူးသော်ဇင်
(ဦးသော်ဇင်)

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၁၈

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ကဗျာအတတ်သင်

ကဗျာလင်္ကာ

ကဗျာလင်္ကာဟူသည်ကား လူတို့ နေ့စဉ်ပြောဆိုနေသော သာမန် စကားမျိုးကို တေးဂီတပမာပြေပြစ်ချောမောစွာ ချိုသာ ငြိမ့်ညောင်းအောင် စီကုံးရေးသားထားသော စာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပဒဒေါသ၊ ဝါကျဒေါသ စသောဒေါသတို့မှ လွတ်ကင်း၍ ပသာဒဂုဏ် ဩဇာဂုဏ် စသောဂုဏ် တို့နှင့်ပြည့်စုံအောင် ဖွဲ့စည်းသီကုံးသမျှသော သက္ကတဘာသာ၊ မာဂဓ ဘာသာတွင် ဂါထာ၊ မြန်မာဘာသာတွင် လင်္ကာသီချင်းများကို ကဗျာ လင်္ကာဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ကဗျာလင်္ကာကို မြန်မာဘာသာစာပေသာမဟုတ်၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဘာသာစာပေ အသီးသီးတို့၌လည်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သော် ကဗျာလင်္ကာသည် မည်ကဲ့သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသနည်းဟု စဉ်းစား ဖွယ်ရှိသည်။ ကဗျာလင်္ကာကို မည်သူက စ၍ရေးလိုက်သည်ကို ကျွန်ုပ် တို့ အတိအကျမပြောနိုင်ချေ။ သို့သော် ကဗျာလင်္ကာမည်သို့ စတင် ပေါ်ပေါက်လာသည်ကိုမူ ခန့်မှန်းချိန်ဆနိုင်ပေသည်။ ကဗျာလင်္ကာ ဟူသည် တေးဂီတပမာ ချိုသာငြိမ့်ညောင်းအောင် စီကုံးထားသော

* ကဗျာစာသားများကို မူရင်းသတ်ပုံအတိုင်းသာ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ပါသည်။

စာဖြစ်သည်ဟု အထက်ကဆိုခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ကဗျာလင်္ကာ၏ ရေ
သောက်မြစ်ဖြစ်သော တေးဂီတများကို ပြန်လည်စဉ်းစားသင့်ပေသည်။
တေးဂီတများ မည်ကဲ့သို့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသနည်း။

ကမ္ဘာလောကကြီး၌ သာယာသော အသံသုဉ်းနေသည့်အချိန်ဟူ၍
မည်သည့်အခါကမျှ မရှိခဲ့ချေ။ သတ္တလောကကြီးမဖြစ်မီ လောက
ဓာတ်ကြီးတစ်ခွင်လုံး ရေပြင်အတိ ဖုံးလွှမ်းနေသော ကမ္ဘာပျက်နေချိန်
၌ပင် ရေယာဉ်လှိုင်းတို့ခွပ်သံ၊ လျှပ်စစ်ပြက်၍ မိုးကြိုးထစ်ချုန်းသံစသော
အသံများ ရှိခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် ရေများခန်းခြောက်၍ မြေပြင်ပေါ်
ထွန်းလာသောအခါ လေဖြင့် တိုက်ခတ်အပ်သော ရေလှိုင်းသံသည်
လည်းကောင်း၊ ပင်ထက်မှ သစ်ရွက် သစ်ခက်ကလေးများ လှုပ်ရှားသံ
သည်လည်းကောင်း၊ ချောင်းမြောင်းအင်းအိုင်တို့မှ ရေပွက်သံတို့သည်
လည်းကောင်း၊ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်တို့၏ အော်မြည်သံသည်လည်းကောင်း၊
ကျေးငှက်သာရကာတို့၏ ရင့်ကျူးသံသည်လည်းကောင်း၊ အသီးသီး
ရှိခဲ့ကြပေသည်။ ထိုအသံများမှာ စင်စစ်သဘာဝ၏ တေးဂီတပင် ဖြစ်လေ
သည်။

ဂီတသံနွယ်သည့် သာယာငြိမ်ညောင်းသော ထိုသဘာဝသံကို
ကမ္ဘာဦးသူတို့ အာရုံပြုမိကြသည်။ ကလေးသူငယ်များသည် အိမ်၌
မွေးထားသောကြောင့်ကလေး ခွေးကလေးတို့၏အသံကို အတုယူအော်
မြည်ကြသကဲ့သို့ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည်လည်း ထိုသဘာဝဂီတသံများကို
အတုယူကြကုန်သည်။ ဦးစွာ သူတို့အနီးပတ်ဝန်းကျင်၌ တိရစ္ဆာန်များ
အော်သံကိုအတုယူသည်။ အထူးသဖြင့် ငှက်ကလေးများ၏အသံကို
မတူတူအောင် လေ့ကျင့်ကြည့်ကြ၏။ ငှက်အော်မြည်သံမှာ လူတို့အတု
ယူရန် အလွယ်ဆုံးသော အသံဖြစ်လေသည်။

ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် တစ်နေ့လုံး အမဲလိုက် ငါးများစသည်ဖြင့်

အစာရှာဖွေခဲ့ရ၏။ ပင်ပန်းနွမ်းလျှင်သည့်အလျောက် ညချမ်းအချိန်ဝယ် စုဝေးလျက် ကျေးငှက်အသံ၊ မိုးသံ၊ လေသံ၊ သစ်ပင်သစ်ရွက် လှုပ်ရှားသံစသော သဘာဝဂီတသံတို့ကို တစ်ယောက်တစ်လှည့်စီ အတုယူအော်မြည်ကြ၍ ဖျော်ဖြေကြပေလိမ့်မည်။ အချို့သော သူများကလည်း အနားယူချိန်တွင် မိမိတို့ တစ်နေ့တာကြိုတွေ့ခဲ့ရသော အဖြစ်အပျက် ဗဟုသုတတို့ကို တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်နားရောက်အောင် ပြောကြားကြပေမည်။

ယင်းသို့ပြောကြားရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင် သဘာဝဂီတသံကို အားကျ၍ ရိုးရိုးစကားနှင့်မပြောဘဲ ဂီတသံနှောသည့်စကားလုံးတို့ဖြင့် ကြံဖန်ပြောသည့်အလေ့ဖြစ်လာခဲ့ဟန်တူသည်။ ဝိုင်းဖွဲ့စကားပြောကြရာတွင် ပျော်ရွှင်မြူးတူးကြသည့်အလျောက် လက်ခုပ်တီးခြင်း၊ ခြေဆောင့်ခြင်း၊ စည်းလိုက်ခြင်း၊ လေချွန်ခြင်း စသော အမှုတို့ကို ပြုလျက် စကားပြောသူကလည်း ဂီတသံနွယ်သည့် ချိုသာသော စကားများကို ပြောပေလိမ့်မည်။ ဤသို့စကားရိုးရိုးမှ ဂီတသံကို မှီးလျက် သာယာနာပျော်ဖွယ်ရှိအောင် စိကာပတ်ကုံးပြောခြင်းသည်ပင်လျှင် ကဗျာလင်္ကာ သန္ဓေစွဲလာနေပြီဟု ဆိုရပေမည်။

သို့သော် ဤသည်ကား နှုတ်ကဗျာသာလျှင် ဖြစ်သေး၏။ စာအက္ခရာမပေါ်ပေါက်မီကပင်လျှင် လူတို့သည် မိမိစိတ်နှလုံး၌ တွေ့ကြုံခံစားမှုတို့ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသော ကဗျာတေးများရှိခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အက္ခရာစာများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ကဗျာလင်္ကာအရေးအသားဟူ၍ ပေါ်ထွန်းလာမည်မှာ ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်ကြည့်က သိနိုင်ပေသည်။

မိမိစိတ်၌ ခံစားမှု၊ လှုပ်ရှားမှု၊ တွေ့ကြုံမှုတို့ကို သူတစ်ပါးစိတ်၌ ထိုနည်းနှင့်နှင့် တွေ့ကြုံခံစားလှုပ်ရှားလာနိုင်အောင် ကူးဆက်ပေးသော အရာကား ကဗျာလင်္ကာပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ခံစားမှုကို သူတစ်ပါး

ကိုယ်တွေ့ခံစားမှုဖြစ်သွားအောင် ကူးပြောင်းပေးသည်မှာ မလွယ်ကူချေ။ မိမိသိသလို သူတစ်ပါးသိအောင်၊ မိမိမြင်သလို သူတစ်ပါးမြင်အောင် ပြသဖို့ လက်နက်ကောင်းလိုပေသည်။ ထိုလက်နက်ကောင်းကား ကဗျာ လင်္ကာတည်းဟူသော အဆင်တန်ဆာဖြစ်မြောက်အောင် ထောက်မ ကူညီပေးသော အသံကာရန်၊ စပ်ပုံ၊ ဟပ်ပုံ၊ စပုံ၊ ချပုံ အနက် အဓိပ္ပာယ်စသည်တို့ဖြစ်ကြ၏။

ကဗျာလင်္ကာဟူသည် ကာရန်ကလေးများ ဟပ်ထားရုံနှင့် ကဗျာ လင်္ကာဖြစ်မြောက်ပြီဟု မဆိုသာချေ။ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရ စသော တန်ဆာများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ ဆင်မြန်းပေးဖို့ လိုသေးသည်။ မည်သည့်ဘာသာစာပေ၌မဆို ကာရန်ချိတ်ဆက်ပုံ၊ အသံနေအသံထား ယူပုံ၊ အလင်္ကာရသပေါ်အောင် ဖွဲ့ဆိုပုံစသော ကဗျာဥပဒေစည်းကမ်းများ ရှိပေသည်။ ထိုစည်းကမ်းများဖြင့် စနစ်တကျ ကုံလုံပြည့်စုံအောင် ဖွဲ့စည်း သီကုံးတတ်မှသာ ကဗျာလင်္ကာဖြစ်ပေမည်။ ကဗျာစာဆိုသည် ထိုထို လက်နက်ကိရိယာများကို မှန်ကန်အောင် သုံးတတ်ပါမှ စာဆိုကိုယ်တိုင် သိရှိခံစားရသော အရသာကို စာဖတ်သူသည် တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်ခံစား နိုင်ပေမည်။ ကာရန်သာညီ၍ ကဗျာအရသာ မထိမိသောကဗျာကလေး တစ်ပုဒ်ကို ပုံစံပြလိုသည်။

တို့အိမ်ထောင်က စိန်ပန်းတော၊
 အပျိုလေးတွေ လက်နဲ့ခေါလို၊
 ရွှေမုဋ္ဌောတဲ့ တင်ကြရှာ။

ဤ၌ ကာရန်ကိုသာ ညီအောင်စပ်ထား၍ အနက်အဓိပ္ပာယ် လုံးဝ မပေါ်ခဲ့ချေ။ တော-ခေါနှင့် မွှောတို့မှာ ကာရန်ဟပ်မိသော်လည်း လက်နဲ့

ခေါဆိုသောစကားများ အဓိပ္ပာယ်မရှိချေ။ အတ္ထာလင်္ကာရ မပေါ်သော စာဖြစ်၏။ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်မရှိသောစကားလုံးကို သုံးခြင်းဖြင့် ဘာသာ စကားကို များစွာထိခိုက်ပေသည်။ ကဗျာလင်္ကာသို့လည်း မကျရောက် သည်ကို သတိပြုဖွယ်ဖြစ်သည်။ ကာရန်လည်းမိ သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာ လင်္ကာရတို့နှင့်လည်းပြည်စုံ၊ ကဗျာအရာသာဂုဏ်လည်း မြောက်လှသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ပုံစံပြဦးအံ့။

လနေအစွန်၊ မြမြေမွန်ဝယ်၊
 လေသွန်ပင့်မှုတ်၊ ရွက်ရင့်ပြုတ်က
 ကျေးနှုတ်ဖူးဆင့်၊ လွတ်ကျူးတင့်သည်၊
 နူးခွင့်ခါမိ၊ သရဖီလည်း၊
 ရာသီသိဆုံး၊ စီသိကုံးသို့၊
 တောလုံးလျှမ်းမောက်၊ ပန်းပိတောက်မူ။
 နွမ်းခြောက်ကြွေရော်၊ မချွေသော်လည်း၊
 မြေပေါ်အတိ၊ ပုံလျက်ရှိ၏။

ဤသို့ ကာရန်များမှာ နှစ်ချက်သုံးချက်ပင်မိအောင် စပ်ဆိုထား ၏။ လနှင့်မြ၊ နေနှင့်မြေ၊ စွန်နှင့်မွန် သုံးချက် စလုံးမိ၏။ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကားရှင်းလှ၏။ အခါရာသီအလျောက် လူက မခြွေရဘဲနှင့် အလိုလိုပင် ထက်မှ နွမ်းခြောက်ကြွေကျလာသော သရဖီပန်းနှင့် ပိတောက်ပန်းပွင့် တို့မှာ မြေပြင်ပေါ်ဝယ် တစ်ပုံတစ်ခေါင်းကြီး ပုံလျက်သားဖြစ်နေသည်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း သိမြင်နိုင်ပေသည်။ ဤ၌ စာဆိုပြသလိုသော သူ၏ပန်းကမ္မလာမြေမွေ့ရာကို စာဖတ်သူသည် စာဆို၏ လက်နက် ကောင်းဖြစ်သော ကဗျာအရာမြောက်သည့် စာလုံးကလေးများကို

သုံးသပ်ရုံနှင့် စာဆိုမြင်သကဲ့သို့ မြင်နိုင်ပေသည်။

ကဗျာလင်္ကာစပ်ဆိုရာ၌ ကာရန်သာမက၊ မကြာ (မိတာ) ဟု ခေါ်သည့်အသံကိုလည်း သတိမူရသေးသည်။ ရှည်သောဒီဃသံ၊ တိုသောရဿသံ၊ လေးသောဂရသံ ပေါ့သောလဟုသံ၊ စသည်များကို ညီညာပြေပြစ်အောင် ထည့်သွင်းစပ်ဆိုမှလည်း ကဗျာလင်္ကာမည် ပေမည်။ စာဆိုတို့ သည် ကဗျာလင်္ကာဖွဲ့ဆိုရာ၌ ကာရန်ရွေးသကဲ့သို့ပင် အသံကိုလည်း ရွေးချယ်ရလေသည်။ ရှည်သော ဒီဃသံဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့၍ အနက်ပေါ်အောင် ဖော်ထားသော အောက်ပါကဗျာလင်္ကာကို ကြည့်နိုင် ပေသည်။

ကြည့်၍မမြင်၊ ခေါ်လျှင်မကြား၊
အိမ်ရှေ့ဖျားကြောင့်၊ သနားစရာ
ငိုကြွေးရှာ၏ ။

ဤစာကြောင်း၌ ကာရန်သာညီသည်မဟုတ်၊ အသံအားဖြင့်လည်း သိမ်မွေ့သည့်အနက်ကို ဖော်ထားလေသည်။ မြင်၊ ကြား၊ ဖျား၊ သနား၊ စရာ၊ ရှာဟူသော ကာရန်များမှာ အသံရှည်အသံလေးများချည်းဖြစ် သဖြင့် ရွတ်ဆိုရာတွင် ဆွဲငင်ရှည်တွဲ၍၊ စာဆိုပြလိုသော သနားဖွယ် အဖြစ်နှင့် သိမ်မွေ့သည့်အနက်ကို ရှင်းလင်းစွာ မြင်သိနိုင်ပေသည်။

အဖန်ဖန်လျှင်၊ တသန္ဓေခေ၊
တပေလျဉ်းလျဉ်း။ တညဉ်းဆိုးဆိုး၊
တညှိုးလျလျ၊ တတလွမ်းလွမ်း၊
တသမ်းဟယ်ဟယ်၊ တတွယ်တာတာ၊

တဟာလှိုက်လှိုက်၊ တရှိုက်ငင်ငင်၊
တပင်ပန်းပန်း၊ တဝန်းလျားလျား၊

ဤကဗျာပိုဒ်မှာ သဒ္ဒါလင်္ကာရနှင့် ပြည့်စုံလှ၍ အထူးသဖြင့် အသံများကို မဓုရတာဂုဏ်မြောက်အောင် ချိုသာစွာ ဖွဲ့စည်းထားပေသည်။ အနက်အားဖြင့်လည်း မချို့တဲ့။ ဘာသာစကားလုံးများကိုလည်း ရေလဲနှင့် ဆင့်ထက်ကဲ လှလှကြီး သုံးထားပေသည်။ ကဗျာတွင် ကာရန်ငြိရုံသာမဟုတ်ဘဲ အသံများကို ဆိုလိုသည့် အဓိပ္ပာယ်နှင့် ညီညွတ်အောင် ရွေးချယ်သုံးထားပုံကို အောက်ပါပုံစံ၌ တွေ့ရ၏။

ငါ၏ခွန်အား တန်းခိုးများကို၊
ထင်ရှားကြည့်ကြ၊ ကေသရသို့၊
မဒ္ဒနန်းလုံး။ ရွံ့ကြောက်ချိုးအောင်။
လက်ရုံးနှစ်ရပ်၊ ဖြောင်းဖြောင်းခတ်လျက်၊
ဆင်မြတ်ယဉ်သာ၊ ကျောက်ကုန်းမှာလျှင်၊
ပဘာကိုတင်၊ မြေပြင်တလင်း၊
စစ်ပွဲကျင်းသည်၊ ငါမင်းကုသလာပြီတည်း။

ဤစာပိုဒ်၏ ကာရန်အသံများကိုကြည့်လျှင် ရှေးဦးစွာ အား၊ များ၊ ရှား၊ ဟူသော ဒီဃသံရှည်ဖြင့် အစပြု၍ ရုတ်ချည်းပင် ကြ၊ ရ၊ ဒ ဟူသော သံပေါ့သို့ပြောင်းကာ လုံး၊ ချိုး၊ ရုံး၊ ရပ်၊ ခတ်၊ မြတ်ဟူသော အသံလေးများဖြင့် သယ်ယူသွားပြီးသော် အသံရှည် သာ-မှာ-ကာ တို့ ထည့်သွင်းလျက် တစ်ဖန် ဂရသံလေးဖြစ်သော လင်း၊ ကျင်း၊ မင်း တို့ဖြင့် အဆုံးသတ်ထားလေသည်။ ဤတွင် ဂရအသံလေးများ၊

ပြတ်တောင်းသော ရသေ့အသံတို့များ၊ ဒီဃသံရှည်များ မျှတစွာ အနက်ပေါ်အောင် ဖော်စပ်သွားသဖြင့် ကုသမင်း၏ ရဲရင့်သော ကြိုးဝါး သံကို စာဖတ်သူတို့၏ နား၌ စာဆိုကြားစေလိုသကဲ့သို့ ထင်ထင်ရှားရှား ကြားနေဘိ၏။ ဤသို့ ခံစားရပေသည်။

စာဆို၏ စိတ်နှလုံး၌ ခံစားရသော အာရုံများကို သူ၏ စကားလုံး အသံများက အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပေးစေမှသာ ကဗျာလင်္ကာအစစ် ဖြစ်နိုင်ပေ သည်။ ကဗျာလင်္ကာအမျိုးအစားများမှာ ဘာသာစာပေ အသီးသီးကို လိုက်၍ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလေသည်။ မြန်မာစာပေတွင် ကဗျာလင်္ကာကို လင်္ကာနှင့်သီချင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားထားပေသည်။

လင်္ကာမှာ (၁) လင်္ကာ၊ (၂) ပျို့၊ (၃) မော်ကွန်း၊ (၄) သံပိုင်း၊ (၅) သမိုင်း၊ (၆) ရဲတင်း၊ (၇) တမ်းချင်း၊ (၈) ဧချင်းသံတိုင်၊ (၉) ဧချင်းသံပေါက်၊ (၁၀) ရတု၊ (၁၁) လူတား၊ (၁၂) အန်၊ (၁၃) သံပေါက်၊ (၁၄) ဝဲရိုက် ဝဲသွင်းဟူ၍ ၁၄ မျိုးရှိ၏။

သီချင်းတွင် (၁) ရကန်၊ (၂) ဟောစာ၊ (၃) သာချင်း၊ (၄) ကာ ချင်း၊ (၅) အဲချင်း၊ (၆) အိုင်ချင်း၊ (၇) လေးချိုး၊ (၈) တြိချိုး၊ (၉) ယိုးဒယား၊ (၁၀) ပတ်ပျိုး၊ (၁၁) ကြိုး၊ (၁၂) ဘွဲ့၊ (၁၃) ဘောလယ် အရိုး၊ (၁၄) တေးအရိုးအဆန်း၊ (၁၅) သဖြန်အရိုးအဆန်း၊ (၁၆) ငိုချင်း အရိုးအဆန်း၊ (၁၇) တုံးချင်း အရိုးအဆန်း၊ (၁၈) ဟန်ချင်းအရိုးအဆန်း၊ (၁၉) လှေချင်းအရိုးအဆန်း၊ (၂၀) နတ်သံ၊ (၂၁) မှာတမ်း၊ (၂၂) ဇာတ်စကားစပ်ဟူ၍ ၂၂ မျိုးပါဝင်သည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပြောဆိုသုံးစွဲကြသော ဘာသာစကားများ ကွဲပြား သော်လည်း ကဗျာဉာဏ်အာဘော်များမှာ မူအားဖြင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ သည်ကို တွေ့ရသည်။ အနောက်နိုင်ငံ၏ ကဗျာလင်္ကာများကို ကြည့်ရှု လျှင် အနောက်လောက ယဉ်ကျေးမှု၏ ဘိုးအေဟု ခေါ်ဆိုရသော ဂရိနှင့်

ရောမနိုင်ငံများ၏ အဆက်အနွယ်များကို တွေ့ရပေသည်။ ဂရိစာပေတွင် အော့ဒီဆီခေါ် လင်္ကာကြီးများ၊ ရှေးစစ်တိုက်ခန်း စွန့်စားခန်းများကို ဖွဲ့ဆိုထားသဖြင့် ထိုလင်္ကာကြီးမျိုးကို အက်ပစ်ရဲတင်းလင်္ကာဟူ၍ ခေါ်ဆိုထားလေသည်။ ထိုလင်္ကာကြီးကို ဥရောပစာပေတွင် ဘာသာမပြန်ရသေးသော ဘာသာဟူ၍ မရှိချေ။ စာပေအမွေအနှစ်အဖြစ် ခံယူကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အရှေ့နိုင်ငံ၌ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးစပ်ထားသော ရာမာလင်္ကာကြီးမှာလည်း အက်ပစ်လင်္ကာအမျိုးအစားပင် ဖြစ်ပေသည်။ အော့ဒီဆီနှင့် ရာမာယဏလင်္ကာကြီးမှာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ယခုတိုင် ကျော်ကြားလျက်ရှိလေသည်။

ရာသီဥတု တောတောင်ရေမြေတို့ကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ နတ်များပင် ဖန်ဆင်းသကဲ့သို့လည်းကောင်း။ မိုးနတ်သား လေနတ်သား စသည်တို့ ထင်ရှားစွာ ရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖွဲ့ဆိုကြကုန်၏။ ရှေးဂရိလူမျိုးများသည် မိုးဦးကျပန်းများပွင့်သည်ကို ဘုမ္မစိုးနတ်သမီး၏ ချစ်သမီး သေမင်းထံမှ ပြန်လာ၍ ပျော်ရွှင်သော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ပွင့်လေဟန် ဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။

အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံ၌လည်း အသုရာနှင့် သိကြားတို့ စစ်တိုက်ကြ၍ မိုးရွာလေဟန်ဖွဲ့ဆိုကြသည်။ ရာသီဖွဲ့၊ တောဖွဲ့၊ တောင်ဖွဲ့၊ မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့ စသော အဖွဲ့အမျိုးမျိုးတို့ မြန်မာစာပေ၌ရှိသကဲ့သို့ အခြားစာပေများ၌လည်းရှိပေသည်။ ထိုထိုအဖွဲ့အမျိုးမျိုးကို ဂရိတိုင်းသားတို့က “လစ်ရစ်” ဟူ၍ အမည်တပ်ထား၏။ မြန်မာစာပေ၌ တေးထပ်ဟူသော ကဗျာအမျိုးအစားမျိုးကို အနောက်တိုင်းစာပေ၌ “ဆွန်းနက်” ဟူ၍ တွေ့ရပေ၏။ ဆွန်းနက်မှာ စာကြောင်းရေ ၁၄ ကြောင်းဖြင့် ကာရန်အသံစည်းမှန်အောင် စပ်ဆိုရသော ကဗျာမျိုးဖြစ်၏။ မြန်မာတေးထပ်တွင်လည်း ၁၈ ပိုဒ်ပြည့်အောင် အခံအအုပ် ကာရန်များဖြင့် စနစ်ကျအောင်

ဖွဲ့ဆိုရပေသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာအဲချင်း၊ အိုင်ချင်း၊ တေးအရိုးအဆန်းများနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသော အနောက်တိုင်းကဗျာမျိုးကို “ဗိလက်” ဟု ခေါ်ထားကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ဤသို့လျှင် ဘာသာစာပေအမျိုးမျိုး၌ ကဗျာအမျိုးအမည်အမျိုးမျိုးရှိလေသည်။ စပ်ဟပ်ပုံ စည်းစနစ်နှင့် အမျိုးအမည်များ ခြားနားကွဲပြားသော်လည်း ဘာသာစာပေတိုင်း၏ ကဗျာလင်္ကာမှာ သာယာနာပျော်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပညာရှိတို့ ဖွဲ့စပ်သီကုံးထားသော စာဟု ပင် အဓိပ္ပာယ်တညီတည်းရလေသည်။

ပညာရှိများ ဖွဲ့စပ်ထားသော ကဗျာလင်္ကာ၏ အရသာကို ခံစားနိုင်သော နည်းရှိပါသလောဟု စဉ်းစားစရာဖြစ်ပေသည်။ ဘာသာစာပေမရွေး ကဗျာလင်္ကာဟူသော အရသာကို သိနိုင်ရန် ခံစားနိုင်ရန် နည်းရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ချို့ချဉ်ခဲဖွယ်တို့၏ အရသာသည် လျှာ၌ထင်၏။ အဆင်းသည် မျက်စိ၌ ထင်၏။ ထိုနည်းနှင့်နှင် ကဗျာလင်္ကာအရသာသည် နား၌ထင်၏။ ဂီတသံကိုနားလည်နိုင်ရန် ဂီတအရသာကို ခံစားနိုင်ရန် နားကိုလှေ့ကျင့်ထားရသကဲ့သို့ ကဗျာအရသာကို သိနိုင်ရန်လည်း နားကို လှေ့ကျင့်ထားရပေမည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ကဗျာစပ်ဆိုရာ၌ သဒ္ဒါလင်္ကာရုဏ်ကို ထည့်သွင်းထားရပေသည်။

ကဗျာဟူသည် စိတ်ထဲကဖတ်ရုံနှင့် အရသာမပြည့်စုံချေ။ သူတစ်ပါးအသံထုတ်၍ ဖတ်ခြင်းကို နားထောင်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်အသံထုတ်၍ ဖတ်ခြင်းတို့ကို ပြုမှသာလျှင် ပြည့်စုံသော အရသာပေါ်နိုင်လေသည်။ ကဗျာလင်္ကာသံများလည်း မည်မျှခရီးရောက်သည်ကို အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ ထို့နောက် ကဗျာလင်္ကာဟူသည် စာလုံးစကားများ ထက် စိတ်အပေါ်တွင် ပို၍တည်ရှိသည်ဟုဆိုကြသည်။ စိတ်ကူးသည် ကဗျာလင်္ကာဖြစ်၍ စာ၊ စကားတို့မှာ ထိုစိတ်ကူးကို အကောင်အထည်ဖြစ်

စေသော လက်နက်မျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာစကား ကွဲပြားကြစေကာမူ ကဗျာဉာဏ်စိတ်ကူးမှာ အတူတူဖြစ်သည်ကို တွေ့ခဲ့ကြရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာစာပေကျမ်းဂန်များ၌ပါရှိသော ဥပစာ၊ ရသ၊ ဂုဏ်တို့မှာ မဂဓဘာသာများမှ ဆင်းသက်ရရှိသကဲ့သို့ အနောက်တိုင်းကဗျာစာပေများတွင် ဂရိ၊ ရောမ ဘာသာတို့မှ ဆင်းသက် လာသော ဥပစာတင်စားနည်း အသုံးအနှုန်းတို့ကို ရရှိကြလေသည်။ စာပေအမျိုးမျိုးကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသောအခါ ကဗျာဉာဏ်စိတ်ကူးများ တူပုံကို တွေ့ရှိ ကြရသည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ရတုအရေးအသား၌ တံခွန်စိုက်ခဲ့သော တောင်ငူဘုရင် နတ်ရှင်နောင်၏ ရတုတစ်ပိုဒ်တွင်...

နှစ်ပြိုင်ဖက်ရှာ၊ ဝတိံသာမှ၊
 စံရာစံထား၊ ရွေးခဲ့ခြား၍၊
 သိကြားတမျှ၊ ပြိုင်လှာသလည်း၊
 သော်တဘုရောင်သွင်၊ ကြယ်နှယ်ထင်ဟု၊
 သခင်ကကို၊ များမိန့်ဆိုလိမ့်၊

ဟူ၍ တွေ့ရ၏။ ဤနေရာတွင် မိန်းမတစ်ဦး၏အလှကို မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး၊ နှာတံ၊ ကိုယ်နေ ကိုယ်ထားစသော အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့ကို တိုက်ရိုက်ချီးကျူးခြင်းမပြုဘဲ ထိုမိန်းကလေး၏အလှအပကို ဂုဏ်တင်၍၊ တစ်နည်းလည်း တင်စား၍ သိကြားမင်းစံရာဝတိံသာမှ နတ်ကညာ၏ အလှနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မိန်းကလေးအလှကပင် သာပေလိမ့်မည်ဟု ဖွဲ့ဆို ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤကား တင်စားဖွဲ့ဆိုသောနည်းဖြစ်၏။

ရှေးဂရိစာဆို “ဟိုးမား” ဖွဲ့ဆိုသော အော့ဒီဆီလင်္ကာကြီးတွင် လည်း ဟယ်လင်မိဖုရားလှပပုံကို သင်္ဘောတစ်ထောင်ကို စစ်တိုက်ရန်

လွင့်စေသောမျက်နှာဟု တင်စားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မိန်းကလေး တစ်ယောက်၏ အလှဂုဏ်မှာ စာဆို၏စိတ်ကူးပေါ်၌ တည်နေပေသည်။ မည်သည့်စာဆိုမဆို စာဆိုသူတို့၏စိတ်ကူးချင်းမှာ ဆင်ဆင်ပင် ဖြစ်သည်။ သူတို့၏အတွေးနှင့်အမြင်မှာ သာမန်လူများနှင့်မတူ ထူးခြား နေပေသည်။ နံနက်ချိန်ခါ ထွက်ပြုလာသော နေမင်းကြီးကို သာမန် လူ၏မျက်စိတွင် အဝိုင်းသဏ္ဍာန်မှ ဝါဝါအရောင်ထွက်နေသည်ဟုပင် သာမန်မြင်ပေမည်။ ကဗျာစာဆို၏မျက်စိ၌ကား ဤသို့ရုန့်ရင်းစွာ မမြင်။ ယုဂန္ဓုရ်တောင် ထိပ်ဖျားမှ နေရထားစကြာသည် ရောင်ဝါတွေ ဖြာထွက်ပေါ်လာ၍ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားအများအား နှုတ်ဆက်သည့် အလားကဲ့သို့ ရှိသည်ဟုမြင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာကို ကြားနာ လေ့လာခြင်းဖြင့် မိမိတို့ကြားဖူးနေကျ စကားလုံးများ၊ အသံများနှင့် မြင်ဖူးနေကျ ပုံသဏ္ဍာန်များသည် အသွင်တစ်မျိုးပြောင်း၍ အမြင်သစ် တစ်မျိုး မြင်လာနိုင်ပေသည်။

ကဗျာလင်္ကာ စာပိုဒ်များမှာ လူ၏စိတ်ကို စစ်ခရာသံ တံပိုးသံကဲ့ သို့ တက်ကြွလှုံ့ဆော်နိုင်သော သတ္တိလည်း ရှိသည်။ လူ၏စိတ်ကို ယိုဖိတ်အောင် ညွတ်နူးစေနိုင်သော သတ္တိလည်း ရှိသည်။ ဤသတ္တိတို့ မှာ စာဆို၏စိတ်ကူးများသာ ဖြစ်လေသည်။ ကဗျာလင်္ကာသည် တစ်ခန်း တနား ရှည်လျားစွာ ဖွဲ့ဆိုထားမှသာ ကဗျာလင်္ကာဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာ ချေ။ မည်မျှပင်တိုစေကာမူ ကဗျာဂုဏ်မြောက်အောင် ဖွဲ့ဆိုလျှင် ကဗျာ လင်္ကာဖြစ်နိုင်သည်။ ကဗျာလင်္ကာမှာ အရသာရှိသော စာပေမျိုးဖြစ်၍ လူ၏စိတ်ကို သူကြိုက်သည့်ဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်လာအောင် ဆွဲငင်နိုင် သော သတ္တိထူးလည်း ရှိပေသည်။ ယင်းသို့အရသာတွေ့နိုင်သော စာပေ ၏ အမျိုးမျိုးသော အရသာတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့သိထားဖို့ကောင်း၏။ သာယာမှုမှာ လူ့သဘာဝ၏အကြိုက်ပင်ဖြစ်ရာ သာယာစွာ ဖွဲ့နွဲ့သီကုံး

ထားသော ကဗျာလင်္ကာကိုလည်း လူတို့နှစ်သက်စွဲလမ်းကြပေသည်။
ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်...

စာပေဝတ္ထု၊ ရတုကဗျာ၊
ပျို့လင်္ကာနှင့်၊ သာသည့်သီချင်း။
အဲစောင်းငြင်းနှင့်၊ မကင်းမပြတ်၊
ဖတ်ရွတ်လေ့ကျက်၊ တီးမှုတ်လျက်သာ။
နေကောင်းစွာ။

ဟု ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာက မြွက်ဆိုခဲ့လေသည်။

မြန်မာ့စွယ်စုံ

အဖွဲ့အနွဲ့

အဖွဲ့ဟူသည် ပဒဒေါသ အစရှိသော အပြစ်ကင်းကုန်သောပုဒ် ဝါကျ၊ ထိုပုဒ် ဝါကျတို့၏အနက်တို့မှတစ်ပါး အခြားမရှိပြီ။ ထိုပုဒ် ဝါကျ အနက်တို့ပင် အဖွဲ့အနွဲ့ ဗန္ဓမည်တော့သည်။ ဤဗန္ဓသည် ဂါထာ ချည်းသက်သက် ဖွဲ့သောပဇ္ဇ၊ စုဏ္ဏိယ သက်သက်ဖွဲ့သော ဂဇ္ဇ၊ ဂါထာ စုဏ္ဏိယရော၍ဖွဲ့သော ဝိမိဿတို့၏အပြားအားဖြင့် ၃ ပါးရှိ၏။

ပဇ္ဇ၊ ဂဇ္ဇ၊ ဝိမိဿဟူသော ဗန္ဓ ၃ မျိုးတို့တွင် ပဇ္ဇဟူသည်ကား ပုဒ်တစ်ခု၌ အက္ခရာလုံးရေ မည်ရွေးမည်မျှဟု အက္ခရာကိုမှတ်၍ ဖွဲ့သော ၄ ပိုဒ်ရှိသော တနုမဇ္ဈအစရှိသော ဂါထာမျိုးသည် ဝုတ္တမည်၏။ ဂါထာ ၏ရှေ့ထက်ဝက်၌ မကြာမည်မျှ၊ နောက်ထက်ဝက်၌ မကြာမည်မျှရှိရ မည်ဟု မကြာဖြင့်ဖွဲ့သော အရိယာ အစရှိသော ဂါထာမျိုးသည် ဇာတိ မည်၏။ ဤသို့သဒ္ဒါကိုစွဲ၍ ၂ မျိုးပြား၏။

အလိုရှိသောစကားကို ဂါထာတစ်ခုတည်းဖြင့် ပြီးအောင် ဖွဲ့စီအပ် သော အခြားဂါထာကို မဇ္ဇသော ဂါထာဗန္ဓသည် မုတ္တကမည်၏။ တြိယာတစ်ခုတည်းထား၍ အချင်းချင်းဇ္ဇသော ဂါထာ ၂ ခု၊ ၃ ခုတို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော ပဇ္ဇဗန္ဓသည် ကုလကမည်၏။ အထူးထူး အပြားပြားသော

အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဖွင့်ပြသော ကြိယာအမျိုးမျိုးရှိသော ဂါထာ အပေါင်းအစုဖြစ်သော ပဇ္ဇဗန္ဓသည် တိုက်ကျိတြနှင့် တူသောကြောင့် ကောသမည်၏။ ဆည်းဆာ အချိန်အစရှိသော တစ်စုံတစ်ခုကိုစွဲ၍ ဖွင့်ပြ သော ကြိယာအများပါသော ဂါထာဖြစ်သော ဗန္ဓသည် သံဃာတကမည် ၏။ ဤသို့ဖွဲ့ပုံအနက်ကိုစွဲ၍ ပဇ္ဇမျိုးသည် ၄ မျိုးပြား၏။

ပဇ္ဇမျိုးကား အဖွဲ့အားဖြင့် ရှေးစကားဟောင်းများကို စကားပြေ စုဏ္ဍိယဖွဲ့ဆိုစီကုံး၍ထားသော အာချာယိကမျိုး၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်အခါ၌ မယ်ဖွဲ့ ဘုန်းဖွဲ့အစရှိကုန်သော စကားပြေအဖွဲ့အနွဲ့ အစီအကုံးဟူသော ကထာဟူ၍ ၂ မျိုးရှိ၏။ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသအစရှိသော ဆရာတို့ ရေးသား စီကုံး၍ထားသော အဖွင့်အပြမျိုးကိုလည်း ကထာမျိုးအပါအဝင်ဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာခေါ်သည်။

စီကုံးဖွဲ့ဆိုရာပါသော ပုဒ်အက္ခရာကိုစွဲ၍ ၂ မျိုးပြား၏။ ၂ မျိုး ဟူသော်ကား သမာသ် အနည်းငယ်ပါသော ဝုတ္တကမျိုး၊ သမာသ်အများ ပါသော ဥက္ကလိကာပါယမျိုးဟူ၍ ဂဇ္ဇဟူသော စုဏ္ဍိယ ၂ မျိုးဖြစ်၏။

ထို ၂ မျိုးကိုရော၍ ဖွဲ့ဆိုသော ရာမဇာတ်၊ ဘာရတဇာတ်များကဲ့ သို့သော အဖွဲ့သည် ဝိမိဿမည်၏။ ဤဝိမိဿကို ဝုတ္တဂန္ဓိလည်း ခေါ်သည်။ ဤစုဏ္ဍိယမျိုး၌ ဆန်းစစ်ရန်မရှိ။

ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်

ဝေဠုဝစောင်းသံ

ဗေဠုဝဟု၊ နာမည်ယှဉ်မှီ၊ ခေါ်သည်နှင့်၊ သုံးလီဂါဝုတ်၊ မယုတ်
လည်းကောင်း၊ ထိုနတ်စောင်း၏ ရှည်လျောင်းစဆုံး၊ စောင်းလက်ရုံးကို၊
သုံးပုံ ပုံလျက်၊ အထက်ဆဇ္ဇ၊ မဇ္ဈအလယ်၊ အောက်ဝယ်ဘာဂ၊ ဂန္ဓာရ
ဟု၊ မာဃဋကော၊ ကျမ်းလာအရ၊ သုံးဂါမတည့်။

ဥသဘ ဓေဝတ ဆဇ္ဇ ဂန္ဓာ၊ မဇ္ဈိမာပဉ္စမ၊ နိသာဒဖြင့်၊ သတ္တဟူ
လျင်း၊ စဉ်မယွင်းသာ၊ နွားမင်း မြင်းမင်း၊ တွန်ဟီခြင်းနှင့်၊ ဒေါင်းမင်းကေ
ကာ၊ ဆိတ်ကြိုးကြာက၊ သာယာချိုမော၊ ဥဩဆင်မင်း၊ တွန်ခြင်းဟီဟံ၊
အသံခုနစ်ပါး၊ မှတ်ပိုင်းခြားပြီး။

နွားလားသုံးပေါက်၊ မြင်းသံခြောက်နှင့် ထို့နောက် သံညောင်း၊
ဥဒေါင်းငါးဆစ်၊ ဂန္ဓာနှစ်က၊ မဇ္ဈိပုလဲ၊ ခေါ်မြဲသဖြန်၊ အောက်ပြန်ပဉ္စမ၊
လေးပေါက်မျှလျက်၊ နိသာဒညင်းလုံး၊ ပေါင်းရုံးညိုးညံ၊ ခုနစ်သံတွင်၊
တစ်သံခုနစ်မျိုး၊ လေးဆယ့်ကိုး၌၊ တီးရိုးမယွင်း၊ နောက်တစ်သွင်း၍၊
တီး ခြင်းငါးဆယ်၊ နတ်ပြည်ဝယ်တည့်။

တသွယ်မှတ်ရာ၊ နားမှာကြားသင့်၊ သံမြင့်သံသာ၊ နက်စွာသိမ်မွေ့၊
ဟူ၍မည်ရှိ၊ လေးသုတိဖြင့်၊ သာတိလွန်ခြင်း၊ ဥဒေါင်းမင်းနှင့်၊ ဆင်မင်း

ဆိတ်ပြီ၊ သံလုံးလီတို့၊ လေးစီအမျှ၊ အညီရရှင့်၊ နောက်ကတစ်ပါး၊ ချန်
လွတ်ထား၍၊ နွားလား၌သာ ငှက်ကြီးကြာဝယ်၊ နက်စွာသံချ၊ သုံးစီရ၏။
ပထမ တတိယာ၊ သံနှစ်ဖြာကို မြင်းမှာမှတ်ဘိ၊ ဒုတိစတုတ်၊ မယုတ်နှစ်
ချင်း၊ ဥဩသွင်းလျက်၊ ကြားခြင်းဟူဘိ၊ သံစုံညိုသား၊ သုတိညောင်းသီ၊
ပေါင်းဒွါဝိတည့်။

ကျူးချီးမငြီး၊ တစ်ကြိမ်တီးက အံ့ချီးလူဘော်၊ လေးလကျော်မှာ
နာပျော်မရဲ၊ အသံစဲသား၊ နတ်ပွဲလွန်စည်၊ ထက်ဘုံတည်သည့်၊ နတ်ပြည်
မိုးမြင့်၊ ဘုံခြောက်ဆင့်က၊ မာရ်မင်းစောင့်ရင်း၊ ဥသျှစ်ဆင်းကို၊ ဝင်းဝင်း
ပိုက်ကာ။ ငြိမ့်အေးစွာလျှင်၊ ဂါထာဆယ့်ငါး၊ မြတ်စွာကြားအောင်၊ ဘုရား
လူ့ဘ၊ သမ္မုဒ္ဒ၏၊ ဣန္ဒသာလာ၊ ဂုဟာနီးကပ်၊ သာတင့်ရပ်က၊ ဂန္ဓဗ်
သနင်း၊ သျှောင်ငါးကွင်းနှင့်၊ နတ်မင်းပဉ္စသီ၊ ဒေဝီရောင်ပ၊ သူရိယဝစ်၊
မမာန်ယစ်လျက်၊ လက်ရစ်သံစုံ၊ ဥသံ့မချို့။ ငွေညှို့ခုနစ်ချောင်း၊ သံစုံ
ညောင်းလျက်၊ သံမောင်းသံညှင်း၊ မတင်းမလျော့၊ လက်ကုန်ဆော့၍၊
ရှင်တော်ထံမှောက်၊ ကျူးသီလျှောက်သို့၊ နှိုင်းထောက်ဥပမာ၊ နည်းစုံစွာ
လျှင်၊ သာယာလေးနက်၊ ဂုဏ်ဆယ်ချက်က ဘာဝငါးမျိုး၊ ရသ၊ ကိုးဖြင့်၊
ဉာဏ်နှိုးဆော်ညောင်း၊ ကုံးစီပေါင်းသား၊ နတ်စောင်းလင်္ကာ၊ ဤကျမ်းစာ
သည်၊ ကြားနာမဝ-သုတ ပွားရန် ဧကန်ဖြစ်စိမ့် အကျိုးတည်း။

မန်လည်ဆရာတော်

ကမ္ဘာဂီတသင်္ကေတ

အနောက်နိုင်ငံ စနစ်ကဲ့သို့ မဇ္ဈိမဒေသ၌လည်း သီချင်းသံစီကုံး နည်းနိဿယနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ကျမ်းများရှိလေသည်။ ၎င်းကျမ်းများကို ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားသည် ၁၇၆၃-၁၇၇၆ ခုနှစ် ခရစ်သက္ကရာဇ် အိန္ဒိယပြည်မှ အခြားကျမ်းဂန်များ နှင့်အတူ ကူးယူစေတော်မမူသဖြင့် သီချင်းသံစီကုံးနည်းနိဿယတို့ကို ဗမာ လူမျိုးတို့မတတ်ကျွမ်းကြ၍ အထူးဝမ်းနည်းဖွယ်ရာဖြစ်လေသည်။ ကျွန်ုပ် တို့နိုင်ငံတွင် အနောက်နိုင်ငံစနစ်၊ အိန္ဒိယစနစ်များကဲ့သို့ အသံသစ်များ စီကုံးမှတ်သားရန် နည်းမရှိသဖြင့် ရှေးအခါကပင် ဗမာလူမျိုးတို့သည် ယိုးဒယားကဲ့သို့သော နိုင်ငံခြားမှ သီချင်းသံတို့ကို ပင်ပန်းကြီးစွာ ကူးယူ ကြရလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်၌လည်း သီချင်းသစ်စပ်ဆိုသည်ဆိုသော ဆရာတို့ သည် များသောအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်သီချင်းများမှ အသံကိုယူလျက် ဗမာ စကားသွင်းကာ စပ်ဆိုကြလေသည်။ အချို့သော သီချင်းသံတို့မှာ အလွန်ရှေးကျ ဟောင်းနွမ်းသော်လည်း ဗမာတို့က အသစ်အဆန်းလုပ် ၍ ဆိုကြသဖြင့် နိုင်ငံခြားသားများကြားလျှင် ရှက်စရာပင်ဖြစ်တော့၏။

ဥပမာဆိုသော် အင်္ဂလိပ်သီချင်းများ စီကုံးသည့် စကော့တလန်ပြည်သား ကမ္ဘာကျော်သီချင်းဆရာကြီး ဆာဟဲရီလောဒါးစီကုံးထားသော သီချင်းကို ကျွန်ုပ်ငယ်စဉ်အရွယ်က ကြားခဲ့ဖူး၏။ ၎င်းသီချင်းသံကို “ရည်းစားစားပြ” သီချင်းအမည်ပေး၍ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမှ ဗမာသီချင်းဆရာတို့က အသစ်လုပ်၍ ဆိုကြလေသည်။

သီချင်းသံများကို မကူးယူရဟု မဆိုလိုပါ။ ကူးလျှင် ကူးကြောင်း ဝန်ခံ၍ သူ့နေရာနှင့်သူ စနစ်တကျသုံးသင့်လေသည်။ အချို့သီချင်းစပ် ဆရာတို့လည်း “ကယ်တင်ပိုင်ရှင်ထံချဉ်းကပ်ဖို့ရာ” အစချီသော ခရစ်ယာန်စာဖြူတို့ ဘုရားရှိခိုးရာ၌ဆိုသော သီချင်းသံကိုပင် ဘုရားရှိခိုး သီချင်းမှန်းမသိဘဲ အငြိမ့်မင်းသမီးတို့ ကပြရာ၌ သီဆိုစေလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံကို ခေတ်မှီသောနိုင်ငံ ဖြစ်စေလိုက “ကာလာချာ” ဟုခေါ်သော အရေးကြီးသည့် ယဉ်ကျေးမှုများတွင် ပါဝင်သော သီချင်း ပညာအတတ် အဆင့်အတန်းကိုပါ မြှင့်ပေးရာ၏။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မဇ္ဈိမဒေသ အိန္ဒိယပြည်၌ ရှေးကတည်းကပင် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေး သားထားသော သီချင်းသံစစ်နည်း နိဿယကျမ်းအမျိုးမျိုးရှိလေသည်။ အနောက်နိုင်ငံစနစ်တွင်ပါသော (ဒို၊ ရေ မိ၊ ဖာ၊ ဆို၊ လာ၊ တီ၊ ဒို) ကဲ့သို့ သီချင်းသံစီကုံးရာ၌ မှတ်နိုင်ဆိုနိုင်သော အသံမျိုးများ၊ အမည် နှင့်တွဲ၍ အိန္ဒိယစနစ်၌လည်း ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၍ အနောက်နိုင်ငံ “ဒို ရေ မိ” အစရှိသော အသံများနှင့် ထပ်တူ ထပ်မျှဖြစ်လေသည်။

(ဆာ၊ ရေ၊ ဂါ၊ မာ၊ ပါ၊ ဒါ၊ နီ၊ ဆာ)
(ဒို၊ ရေ၊ မိ၊ ဖါ၊ ဆို၊ လာ၊ တီ၊ ဒို)

အသံအနိမ့်အမြင့်ကိုလိုက်၍ များစွာရှိနိုင်သည်မှအပ သီချင်းသံ စပ်ဆိုရာ၌ အရေးအကြီးဆုံး အသံများကား ဤခုနစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်

လေသည်။ ၎င်းအသံများကား ဤခုနစ်မျိုးမှာ ဗမာများသုံးသည့် ပတ္တလားတိုင်း၌ပင် ဤအနိမ့်အမြင့်အစီအစဉ်အတိုင်းရှိသဖြင့် အလွယ်တကူအမည်ပေး၍ သီဆိုကျက်မှတ်ထားနိုင်လေသည်။ ဂျပန်ပြည်မှ သွင်းသည့် ကလေးကစားစရာ စန္ဒရား၊ ပတ္တလားငယ်များတွင်လည်း တီးခေါက်စရာ ခလုတ်များပေါ်၌ ဒိုရေမီ အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နံပါတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသံများကို သတ်မှတ်ထားလေသည်။ ၎င်းအသံတို့ကို သီချင်းစပ်ဆရာတို့က လိုသည့်အတိုင်း စီ၍ စပ်ဆိုက သီချင်းသံသစ်ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ဥပမာဆိုသော်-

(ဒို၊ ဒို၊ ရေ၊ တီ၊ ဒို၊ ရေ)

ဟု စီထားလျှင် အင်္ဂလိပ်တို့ မကြာခဏဆိုကြသည့် (ဂျေဒ်ဆေး သကင်း) သီချင်းပထမအကြောင်း၏ အသံဖြစ်ကြောင်း နားလည်သူတို့ မပြောဘဲနှင့် သိရှိနိုင်ကြလေသည်။ တစ်ခါမျှမကြားဖူးသော သီချင်းကို လည်း ဤစနစ်ကိုတတ်ထားပါက “ဒို ရေ မိ ဖာ” အစရှိသည် စီထားသည်ကို ဖတ်ကြည့်၍ ချက်ချင်းသီဆိုတီးမှုတ်နိုင်လေသည်။ ထိုနည်းအတူ “တို့ဗမာ သီချင်း” ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း “ဒိုရေမီ” အစရှိသည် ထည့်၍ အသံမှတ်နိုင်လေသည်။

ဒါ ဒို ပြေ ဒါ ဒို မြေ
(ဆို လာ ဆို ဖါ လာ ဖာ)
ဒါ ငါ ဒို ပြေ
(မိ ရေ မိ ဒို)
- ဒို ဗမာ ဒို ဗမာပြေကို
(ရေ ဆိုရေ ဆိုဒို တီ)
တိုင်းရင်းသားကုန်စင်

(တီ ဖါ ဆို ဒို တီ)
ဒို ပြေလို့ မှတ်ထင်
(မိ ရေ မိ ဖါ မိ)
ဒို ဗ မာ သခင်
(ရေ လာ တီ ဒို)

ဗမာတို့၏ ရှေးသီချင်းခံ ကြီးများကိုကား ဗမာတိုင်းတတ်သင့်လှလေသည်။ ထို့အပြင် အသစ်ထွင်၍ ခေတ်မီတိုးတက်လိုက် အနောက်နိုင်ငံစနစ်ကိုပါ ဂျပန်၊ တရုတ်၊ ယိုးဒယားနိုင်ငံတို့မှာကဲ့သို့ လိုက်စားလေ့ကျက်အပ်လေသည်။ ဘောသိုဗင်၊ ရူးဘတ်၊ ဗတ်ဂနား၊ ဟင်းဒလ်၊ မင်းဒီလက်ဆုံးကဲ့သို့ ကမ္ဘာကျော် သီချင်းသံစပ်ဆရာကြီးတို့၏ သီချင်းသံများကို တီးမှုတ်ဆိုသည့် အော်ပရာပွဲများကိုလည်း ဂျပန်မြို့များ၌ မကြာခဏဆင်ယင်ကျင်းပကြလေသည်။ အနောက်နိုင်ငံ ဂီတပညာများကို တတ်ကျွမ်းသည့် ဂျပန်လူမျိုးလည်း များစွာရှိလေသည်။ ကျောင်းများ၌လည်း “ဒို-ရေ-မိ” စနစ်မှစ၍ သင်ကြားကြလေသည်။

တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၌ အထူးခေတ်စားခဲ့သည့် သီချင်းများကို အနောက်နိုင်ငံစနစ်အရ ဂျပန်ဂီတဆရာတို့ စီကုံးထားကြောင်း “အလင်းရောင်” ခေါ် ဂျပန်မဂ္ဂဇင်းတွင် တွေ့ရှိလေသည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်းစာစောင်တွင် အနောက်နိုင်ငံစနစ်အတိုင်း မျဉ်းကြောင်းငါးကြောင်းထား၍ ဂီတဆရာတို့ အလိုရှိသော အသံကိုပြသည့် အမှတ်သင်္ကေတ အလုံးကလေးများကို အသံအနိမ့်အမြင့်လိုက်၍ အချို့ကို မျဉ်းကြောင်းအပေါ်၌ အချို့ကို မျဉ်းကြောင်းအကြား၌ ရေးမှတ်ထားလေသည်။ အသံအတိုအရှည် ခွဲခြားရန်လည်း အမှတ်လုံးကလေးအချို့ကို ဝလုံးအတိုင်းထား၍ အချို့ကိုကား ဆေးမည်းချယ်၍ ထားလေသည်။ အချို့ကိုလည်း အလံနှင့်တူ

သည့်အချောင်းကလေးများတပ်၍ ထားလေသည်။

နံနက် အရုဏ်လင်းခေါ်သည့် သီချင်း၏စကားကို အတ်ဆုအော
အိုးကီးအမည်ရှိသော လင်္ကာဆရာတစ်ဦးက ရေးသား၍ သီချင်းသံကို
ကား ဟဂျိမဲ့အုချီဒါခေါ် ဂီတဆရာက စီကုံးကြောင်းအဆိုပါ မဂ္ဂဇင်းတွင်
ပင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ၎င်းပြင် ရာချာမနုခေါ် သီချင်းသံများကို
ဂျပန်ပြည်တွင် နေထိုင်သည့် ယိုးဒယားနိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး ဝိချစ်ဝါးကန်း
က အနောက်နိုင်ငံ စနစ်အတိုင်း စီကုံးကြောင်းလည်း ပါရှိလေသည်။
တိုင်းပြည်ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းကို နိုင်ငံတွင်းရှိ ဂီတပညာအဆင့်
အတန်းဖြင့် ချင့်ချိန်လေ့ရှိသဖြင့် သီချင်းသံစီကုံးနည်း ပညာရပ်အမျိုးမျိုး
ကို သီချင်းတွင် အထူးဝါသနာပါသည့် ဗမာလူမျိုးတို့ လေ့ကျင့်အပ်လှ
ပေသည်။

ဦးဖိုးချို
ဘီအေ-ဘီအယ်လ်

ဂုဏ်ဆယ်ပါး

(၁) ပသာဒေါဇော၊ သဘောထင်စွာ၊ အလင်္ကာ၌၊ ဂါထာယခင်း၊ ကျူးဆိုဖွင့်သား၊ စပ်သင့်ပုဒ်စဉ်၊ နီးယှဉ်တင့်တယ်၊ သိလွယ်အနက်၊ နှစ်ချက် စုံလှ၊ ပသာဒတည့်။

(၂) သြဇာမှာကား၊ သမာသ်များနှင့်၊ စကားနာဖွယ်၊ ကျဉ်း-ကျယ်-ချဲ့ချဲ့၊ မှတ်ပုံလက္ခဏာ၊ စွဲသေချာရှင့်။

(၃) တဖြာထိုမှ၊ ဒီဃပုဒ်ချင်း၊ ရဿချင်းနှင့်၊ ဌာန်ချင်းတူဟုတ်၊ သံယုဂ်ပါရှိ၊ ဓနိပါခြင်း၊ ပုဒ်ချင်းနီးစွာ၊ လွန်သာယာသည့်၊ ပဒါသတ္တိ၊ မည်ရှိခေါ်ပြု၊ ပရရတာ၊ ခရာတူပုဒ်၊ ထပ်ထပ်ထုတ်လည်း၊ သမုတ်သညာ၊ အနုပ္ပာသ၊ မရရတည့်။

(၄) ပဒလေးလီ၊ သိထိလချင်း၊ ညီစေခြင်းနှင့်၊ မယွင်းခနိ၊ ညီစွာချိက မိသိရောရာ၊ သုံးမျိုးပါလည်း၊ သမတာခေါ်ထုံး။

(၅) လေးပုဒ်လုံး၌၊ စီကုံးထိထိ၊ များစေဘိလျက်၊ ဓနိအက္ခရာ၊ နည်းမျှသာလျှင်၊ ပါသည့်အခြင်း၊ သိမ်မွေ့ခြင်းနှင့် လေခြင်းဟူစွာ၊ လူဝေါဟာကို၊ နတ်ရွာစံကြွ၊ ဆိုခြင်းစသား၊ ဂမ္မကင်းဝေး၊ ယဉ်ကျေးသမှု၊ ခေါ်ဝေါ်ပြုလည်း၊ သုခုမာလ၊ မည်ထတသီး။

(၆) ဌာန်နီးစသည်၊ ပေါင်းတည်ပုဒ်ချင်း၊ မကွာခြင်းနှင့်၊ မပြင်း-
မတင်း၊ သံဖြည်းညှင်းလျက်၊ မကင်းခနိ၊ ပါဘိနည်းလှ၊ သိလေသတည့်။

(၇) ကဲဆဲလွန်ကျူး၊ ဂုဏ်ထူးအရှိ၊ ပြဆိုဘိနှင့်၊ ဝိသေသန၊
ပါသမျှကား၊ ဥဒါရတာ၊ မှတ်ကုန်ရာ၏။

(၈) လူရွာထုံးတမ်း၊ စည်းကမ်းမလွန်၊ ပညာဝန်တို့၊ ကောင်းမွန်
နှစ်လို့၊ ခြင်းရာတို့ကား၊ ရွှင်ပျို့နာအိ၊ ဂုဏ်ကန္တိတည့်။

(၉) ထိုပြီအပ၊ နေယျပြစ်ကွာ၊ သဒ္ဒါအနက်၊ မထည့်စွက်ပဲ၊ နှစ်
ချက်အရ၊ ထင်စွာလှကား၊ အတ္ထဗျတ္တိ။

(၁၀) သက်ရှိမူရာ၊ သက်မဲ့မှာလျှင်၊ တင်ကာခေါ်ခြင်း၊ အဆင်းရှိ
မြော်၊ ဆင်းမဲ့ပေါ်တွင်၊ တင်ခေါ်သာညို့ ရသာရှိကို၊ မရှိ၌တည်၊ အရည်
မဟူ၊ အရည်မူငြား၊ ကတ္တားရှိဟဲ့၊ ကတ္တားမဲ့၌၊ တင်ဖွဲ့တဖြာ၊ စိုင်းခဲမာကို၊
ခိုင်မာမဲ့ထက်၊ တင်လျက်ခေါ်ဘိ၊ သမာမိဟု၊ ကဝိလက္ခဏာ၊ ဂုဏ်ဆယ်
ဖြာလည်း အလင်္ကာကြီး၊ ပုဒ်တိုင်းပြီးသည်၊ မိုးတော့နောက်လူဉာဏ်ခိုး
တည်း။

မန်လည်ဆရာတော်

ဥယျာဉ်မှူး

သူခစား-မိမိ၏ သူခစားများအပေါ်မှာ သနားတော်မူပါ။

ဘုရင်မ-ပွဲပြီးသွားပြီဖြစ်၍ ငါ၏ကျေးကျွန်များပြန်သွားကြပြီ၊
နောက်ကျမှ သင်သည်ဘာကြောင့် လာရသနည်း။

သူခစား-အခြားကျွန်များ အခွင့်ယူသွားကြသောကြောင့်လည်း
ကျွန်တော်၏ အလှည့်ရောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤနောက်ဆုံးကျေးကျွန်
အတွက် ဘယ်လိုအမိန့်ပေးမည်ကို သိလိုလှ၍ ဘုရင်မ၏ထံပါးခစား
ရောက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘုရင်မ-နောက်ကျနေပြီဖြစ်လျက် သင်ဘာကြောင့် မျှော်လင့်နေ
ပါသလဲ။

သူခစား-ကျွန်တော့်အား ဘုရင်မ၏ပန်းခြံတွင် ဥယျာဉ်မှူးပြုလုပ်
ခွင့်ပေးတော်မူပါ။

ဘုရင်မ-သင်သည် အဘယ်မျှ မိုက်မဲဘိသနည်း။

သူခစား-ကျွန်တော်၏အခြားအလုပ်ကိစ္စများကို စွန့်လွှတ်လိုက်
ပါမည်။ ဓားနှင့် ခက်ရင်းကို အမှိုက်ပုံထဲ ပစ်လိုက်ပါပြီ။ ကျွန်တော့်ကို
ဝေးလံလှတဲ့ နန်းတော်တံခါးသို့မပို့ပါနှင့်။ ကွင်းပြင်သစ်တည်ထွင်ရန်
အမိန့်ချတော်မူပါနှင့်။ ဘုရင်မ၏ပန်းခြံတွင် ဥယျာဉ်မှူး ခန့်တော်မူပါ။

ဘုရင်မ-ကောင်းပြီ သင်ဘယ်ကဲ့သို့ အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

သူခစား-ကျွန်တော်အားလပ်သောအခါတွင် ဘုရင်မ၏အပါးတွင် ခစားနေပါမည်။ နံနက်စောစော ဘုရင်မလမ်းလျှောက်ရန်အတွက် စိမ်းစိုသောမြက်ခင်းများကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုပြင်ထားပါမည်။ ထိုနေရာမှာ ဘုရင်မ ခြေချသွားသောအခါ နွမ်းလျမည့်ပန်းများက ဝမ်းမြောက်စွာ ခရီးဦးကြိုဆိုကြပါလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်သည် ဘုရင်မကို သတ္တပဏ္ဍ (ခရေပင်) ပင်၏အကိုင်းများ၌ တန်းဆင်ကာ လွှဲပေးပါမည်။ ထိုအခါ ညနေစောင်းတွင် ထွက်သည့် လကွေးကလေးက သစ်ရွက်ကြားက ချောင်းမြောင်းပြီး ဘုရင်မ၏ပဝါစကို နမ်းရန် ကြိုးစားပါလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်သည် ဘုရင်မအိပ်ရာအားတွင် ထွန်းညှိသည့် မီးအိမ်မှာ အမွှေးနံ့သာထည့်၍ ထားပါမည်။ ဘုရင်မခြေတင်သောခုံကိုလည်း အမျိုးမျိုးတန်ဆာဆင်ကာ မွှေးကြိုင်နေအောင် ပြုလုပ်ထားပါမည်။

ဘုရင်မ-ဤသို့ သူခစား လုပ်ရသည့်အတွက် သင်သည် ဘယ်သို့သော ဆုလာဘ်ကို ယူလိုပါသလဲ။

သူခစား-ကြာပန်းလို နူးညံ့သိမ်မွေ့သည့် ဘုရင်မ၏လက်တွင် ပန်းလက်ကောက်ဆင်မြန်းပေးရန် အမိန့်ကို နာခံလိုပါသည်။ ဘုရင်မ၏မွေ့ညက်သော ခြေများကို အသောကပန်းဝတ်ရည်ဆိုးပြီး ခြေတွင် ကပ်သော မြူမှုန်များကို ပါးစပ်နှင့် စုပ်ပစ်ပါမည်။ ဤသည်တို့လျှင် ကျွန်တော် ဥယျာဉ်မှူးလုပ်ရသည့်အတွက် လိုချင်သောဆုလာဘ်များဖြစ်ပါသည်။

ဘုရင်မ-ကောင်းပြီ ငါ၏သူခစား သင်၏တောင်းတချက်အတိုင်း သင်သည် ငါ၏ပန်းခြံတွင် ဥယျာဉ်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါပြီ။

ရဝိန္ဒနတ်တာရိုး

ဝမ်းသာကြည်နူးဖွယ်

ကျွန်ုပ်သည် လှပသော အရာအားလုံးကို မက်မော၏။ အလှကို သာ ရှာဖွေ၏။ လှပသော အရာခပ်သိမ်းသည် ကုသိုလ်ကံ၏သာဓက များဖြစ်ကြ၏။ ကံအားလျော်စွာ ရရှိသော ချစ်စရာတို့သည် တိုတောင်း လှသော လူ့ဘဝဝယ် ဂုဏ်ယူဖွယ်များဖြစ်ကြ၏။ ဤချစ်စရာများကို ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစွာနှင့် မြတ်နိုးခြင်းသည်ပင် ကံကြမ္မာကို အမွှမ်းတင် ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်သည်လည်း လှပ၍ ချစ်စဖွယ်ကောင်းသော အရာများကို ပြုလုပ်ဖန်တီးပါလျှင် ပျော်ရွှင်ကြည်နူးလျက် သာယာမှုကိုရမည်ဖြစ်၏။ ဥပမာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို စပ်သည်ဆိုပါစို့၊ ကဗျာသည်လည်း လှပသော အရာတစ်ခုပင်ဖြစ်၏။ ကဗျာရေးစပ်ခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်၏။ နောက်တစ်နေ့ ဌီပင် ကျွန်ုပ်စပ်ဆိုသောကဗျာမှာ ပျက်စီးသွားခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ အိပ်မက်ထဲမှာကဲ့သို့ ပျောက်ကွယ်သွားလည်းကောင်း၊ လှပသည့်ကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို ရေးစပ်ဖွဲ့ဆိုလိုက်ရသဖြင့် ဝမ်းသာကြည်နူးမှုကို ရမည်ကား မလွဲပေ။

ရွှေတံခါး

ဤသည်တို့ပင်လျှင် ကဗျာအတတ်သင်အတွက် ဥယျာဉ်မှူး မှာကြားလိုသောနိဒါန်းစကားများ ဖြစ်ပါသတည်း။

ဥယျာဉ်မှူး သော်ဇင်



11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

သံပေါက်

သံပေါက်ကဗျာ၏ မူလဘူတမှာ ပျို့-မော်ကွန်း-ဇချင်းတို့ဖြစ်လေသည်။ ပျို့-မော်ကွန်း-ဇချင်းတို့ကို ပျို့သံ-မော်ကွန်းသံ-ဇချင်းသံအတိုင်း ရေးစပ်လာရာမှ ယင်းအသံတို့မှဖောက်၍ ပေါ်လွင် ပေါက်ရောက်စွာ စပ်ဆိုသောကဗျာဖြစ်၍ သံပေါက် သို့မဟုတ် သံဖောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ စပ်ဆိုပုံမှာ စကားတစ်ရပ် တစ်ဝါကျကို သုံးပုဒ်မျှဖြင့် အဆုံးသတ်ရ၏။ အက္ခရာလုံးရေမှာ ပထမ ပိုဒ်တွင် ၄ လုံး၊ ဒုတိယပိုဒ်တွင် ၃ လုံး၊ တတိယပိုဒ်တွင် ၅ လုံး၊ ၆ လုံး၊ ၇ လုံး၊ ၈ လုံး၊ ၉ လုံး၊ ၁၀ လုံးမှ ၁၂ လုံးအထိ ထားရှိလေသည်။ ကာရန်မှာ ပထမပိုဒ်က နောက်ဆုံးအက္ခရာ၊ ဒုတိယပိုဒ်ကလည်း နောက်ဆုံးအက္ခရာ၊ တတိယပိုဒ်က ဒုတိယတစ်ခါတရံ ပထမအက္ခရာ၊ ဤအက္ခရာ သုံးလုံးကို အညီအမျှထားရ၏။ ဤကား အများအားဖြင့် စပ်ဆိုလေ့ရှိသော အခြေခံယေဘုယျနည်းမျှသာတည်း။

ဤနည်းကိုမှီ၍ သံပေါက်မျိုးပေါင်း အများအပြား တီထွင်ကြပေသေးသည်။

- (၁) ရောင်ခြည်ခြောက် (သွယ်)

- (၂) ဘဝဂ် (ကယ်)
- (၃) အံ (ဘွယ်) ဆယ့်ရှစ်ဖြာ

- (၁) မင်းဆက်ငါး (သွယ်)
- (၂) ရှင်ဘို့ (မယ်)
- (၃) နန်း (လယ်) တင်သည်သာ၊
မင်းပရိ (ယာယ်)၊ ငတင့် (တယ်)၊
နား (ဝယ်) မလယ်ရှာ၊

ကဝိလက္ခဏာ

(ပျို့သံပေါက်)

သုံးတန်ဖြေစ၊ ရာအဋ္ဌ၊ သာရပုဒ်ခွဲလုပ်၊
 အနှောင်းအာကျေ၊ ရကပ်လေ၊ စပ်နေသန္တိရုပ်၊
 ရဋ္ဌသာရ၊ ပဒလုံး၊ နှောင်းဆုံးဖြေတအုပ်၊
 သုံးတန်မေးထွေ၊ စဉ်တိုင်းဖြေ၊ ပါဠိပြေမ
 ထွန်ရှုပ်၊
 ဝိဒဂ်မသင်၊ နားမဝင်၊ ပုံပြင်မှတ်ပိုက်ထုပ်
 သည်နည်းကြံပေ၊ အထွေထွေ၊ တတ်ခြေနည်း မှန်ထုပ်၊
 မင်းဘုန်းရောက်လှာ၊ ဤသည့်စာ၊ လူ့ရွာ မတိမ်မြုပ်။
 ရှင်သီလဝံသ၏ရွှေနန်းတည်

(မော်ကွန်းသံပေါက်)

လကျာပေါ်ထွန်း၊ အောင်ချာကျွန်း၊ ကြဋ္ဌာန်းဇေယျချာ၊
 ရွှေမြေမင်းနေ၊ အောင်ချာဗွေ၊ ဝရွှေနန်းတည်ရာ၊

သုံးဖြာပတ်ရစ်၊ ဆုံသည့်မြစ်၊ ရန်စစ်ပယ်ရှောင်ခွာ၊
 စဉ်လာမင်းရိုက်၊ ညီသည့်တိုက်၊ စိုးထိုက်နန်းသိင်္ဂါ၊
 ထက်မြေလွှဲချီး၊ မြတ်ဘုန်းကြီး၊ စောခီးဧကရာ၊
 စကြာဖြူဝန်း၊ ထိပ်ခေါင်စွန်း၊ ဖြန့်ဝန်းချဆီးကာ၊
 သိင်္ဂါကြဋ္ဌန်း၊ ပွင့်သည့်နန်း၊ လှစ်ထွန်းကျူးသံသာ၊
 ရှင်ရတနာရ၏ကိုးခန်း

(ချောင်းသံပေါက်)

တစ်စင်းနေတည်၊ စစ်ကိုင်းသည်ကား၊ လျှောက်မည်စုံအင်၊ စစ်ပင်
 ကိုင်းကြောင့်၊ စစ်ကိုင်းတွင်သည်။ ပြည်လျှင် မြတ်ဌာနတည့် သခင်၊
 ပြည်လျှင် မြတ်ဌာနတည့် သခင်ကြီး။

စစ်ကိုင်းတောင်အောက်၊ မင်းခြောက်ယောက်တို့၊ ထီးမြောက်စည်
 နှင့်၊ ဥကင်မြင့်ထက်၊ ပွင့်လတ်မည်ဟု၊ ဘုန်းစဉ်သမိုက်၊ သိုက်နှင့်နိမိတ်၊
 မှတ်ခဲ့ပိတ်သည်၊ ဗျာဒိတ်မိန့်တော်ရတည့်သခင်၊ ဗျာဒိတ်မိန့်တော်ရတည့်
 သခင်ကြီး။

ဗျာဒိတ်သိုက်လျှောက်၊ မင်းခြောက်ယောက်တို့၊ ရန်ထောက်ပယ်
 သင်၊ မြောက်တစ်ခွင်ကို၊ သလင်နောက်ဆိုင်း၊ တန်ခဲခိုင်း၍၊ စစ်ကိုင်းရွှေ
 ပြည်၊ တောင်ပေတည်က၊ ပွင့်စည်သာသနာ၊ စီးပွားစွာသည်၊ အောင်ချာ
 ပြည်ချက် မတည့်သခင်၊ အောင်ချာပြည်ချက် မတည့် သခင်ကြီး။

ပယ်သူငယ်စားရှင်မြတ်ခေါင်၏သခင်ကြီး

(၆-လုံးချသံပေါက်)

ဝါခေါင်သိဟ်မွန်၊ အာကာစွန်၊
 သရဝဏ်ရောင်စွေးစွေး။

(၇-လုံးချသံပေါက်)

မဂ်ဖိုလ်ဇကန်၊ ရသည်မှန်၊
တိရစ္ဆာန်ဘုံကြောင့်ဖြစ်သနည်း။

(၉-လုံးချသံပေါက်)

အထုတ်အခွန်၊ ခုတ်သည့်ခွန်၊
ထီးတန်ခွန်-ရေတန်ခွန်ဘယ်သို့နည်း။

(၁၀-လုံးချသံပေါက်)

မင်းဒဏ်ရှင်ဒဏ်၊ ဥပါဒါန်၊
အဒိန္နာဒါန် သမ္ပဒါန် ဘယ်သို့နည်း။

(၁၂-လုံးချသံပေါက်)

ပျံဝဲသုန်သုန်၊ ဖျင်းသုန်သုန်၊
လူချင်းသုန် ရေသုန်သုန်တသုန်တည်း ဘယ်သို့နည်း။
စွယ်စုံကျော်ထင်

(ကျဘမ်းသံပေါက်)

၁။ ယခုသာသနာ၊ ဝင်းဝင်းဝါ၊
တွင်းမှာကြိုသည့်ချက်၊
ရှေးကျိုးပုညစက်၊
၂။ ရှစ်ပါးဆောင်စရာ၊ အစုံပါ၊
လျင်စွာတောသို့ထွက်၊
ရှုလေကသိုဏ်းကွက်၊

၃။ အားထုတ်ဝီရိယ၊ ဆော်ဖန်သ၊
ရအံ့ဈာန်နှင့်မဂ်၊
ကောင်းကျိုးဖိုးအနဂ်၊
ဆီဘန်နီဆရာတော်

(ယမကသံပေါက်)

- ၁။ နွယ်ပန်း-ပန်းခွါညို၊ နှင်းစိုစို၊
ပြာသိုဆောင်းလရက်၊
- ၂။ ပွင့်ခွက်-ခက်လှစံ၊ မြချပ်ရံ၊
ဝတ်ဆံကြိုင်နံ့မြက်၊
- ၃။ ထွတ်ထက်-ထက်ဘုန်းလူ၊ ဆင်တော်မူ၊
မဇ္ဇုလွန်လှဆက်၊
- ၄။ ရွှေဝ-ဝနေတည်၊ မယ်တို့ပြည်၊
သာသည် ကျွန်းထိပ်တက်၊
- ၅။ စံဖက်-ဖက်မတူ၊ သွယ်နွံဖြူ၊
အိမ်သူဆယ်မြတ်သက်၊
- ၆။ ရွှေထီး-ထီးပစ္စု၊ ဆောင်းတော်မူ၊
လူလူဆွဲညောင်ရွက်၊
- ၇။ မြောက်စည်-စည်သံကျော်၊ လက်မြောက်ခေါ်၊
ချီငေါ်စဉ်မပျက်။

(လင်္ကာသံပေါက်)

၁။ ကျွေးမွေးမပျက်၊ ဆောင်ရွက်စီမံ
မွေခံထိုက်စေ၊ လှူမျှဝေ၍

စောင့်လေမျိုးနွယ်၊ ဝတ်ငါးသွယ်၊
ကျင့်ဘွယ်သားတို့တာ။

၂။ မကောင်းမြစ်ကာ၊ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊
အတတ်သင်စေ၊ ပေးဝေနှီးရင်း၊
ထိမ်းမြားခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊
ဘခင်မယ်တို့တာ။

၃။ ညီညာထကြွ၊ ဆုံးမနာယူ၊
လာမူကြိုဆီး၊ ထံနီးလုပ်ကျွေး၊
သင်တွေ့အံ့ရွတ်၊ တပည့်ဝတ်၊
မချွတ်ငါးခုသာ။

၄။ အတတ်လည်းသင်၊ ပဲ့ပြင်ဆုံးမ
သိပ္ပမချန်၊ ဘေးရန်ဆီးကာ၊
သင့်ရာအပ်ပို့၊ ဆရာတို့၊
ကျင့်ဘို့ဝတ်ငါးဖြာ။

၅။ မထေမဲ့ကင်း၊ အပ်နှင်းဥစ္စာ၊
မိစ္ဆာမမှား၊ ဝတ်စားဆင်ယင်၊
မြတ်နိုးကြင်၊ ငါးအင်လင်ကျင့်ရာ၊

၆။ အိမ်တွင်မူလုပ်၊ သိမ်းထုပ်သေချာ၊
မိစ္ဆာကြည့်ရှောင်၊ လျော်အောင်ဖြန့်ချိ၊
ပြင်းရိမမှု၊ ဝတ်ငါးဆူ၊
အိမ်သူကျင့်အပ်စွာ။

၇။ ပေးကမ်းချီးမြှင့်၊ ကိုယ်နှင့်ယှဉ်ထား၊
စီးပွားဆောင်ရွက်၊ နှုတ်မြွက်ချိုသာ၊
သစ္စာမှန်စေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊

ကျင့်လေမိတ်သဟာ။

၈။ ဝစ္စာကျေးမွေး၊ ပြုရေးစီရင်၊
နာလျှင်ကိုစေ၊ ငှဝေရသာ၊
အခါကိုလွှတ်၊ အရှင်ဝတ်၊
မချွတ်ငါးခုသာ။

၉။ အိပ်သော်နောက်ကျ၊ ထသော်ကားရှေး
ပေးမှယူအပ်၊ စေ့စပ်ဆောင်ရွက်၊
ကျေးဇူးမြွက်၊ ငါးချက်ကျွန်ကျင့်ရာ။

၁၀။ မေတ္တာစိတ်သက်၊ ဆောင်ရွက်ချစ်ကြင်၊
ခင်မင်နှုတ်ချို၊ လိုလျှင်ဘိတ်ထား၊
တတ်အားလှူစေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊
ပြုလေဒါယကာ။

၁၁။ မကောင်းမြစ်ထား၊ ကောင်းရာညွှန်လစ်၊
အသစ်ဟောကြူး၊ နာဘူးထပ်မံ၊
နတ်ထံထင်ရာ၊ မေတ္တာလည်းပြု၊
ရဟန်းမှု၊ ခြောက်ခုလွန်သေချာ။

သင်္ဂါဇာဆရာတော်



လင်္ကာ

လင်္ကာဟူသည် အလင်္ကာရတည်းဟူသော ပါဠိစကားမှဆင်း
 သက်လာသည်ဖြစ်၍ “တန်ဆာဆင်ခြင်း” အနက်ရသည်။ ပျိုရွယ်သူ
 မိန်းကလေးတစ်ယောက်အား ရိုးရိုးအဝတ်အစားဖြင့် ဆင်ယင်ထားသည်
 ထက် ပုတီးလက်ကောက် ခြေကျင်း နားတောင်းစသည်ဖြင့် တန်ဆာဆင်
 ထားပါက ပိုမို၍ကြည့်ကောင်းသကဲ့သို့ စာပေများတွင်လည်း ရိုးရိုးစကား
 လုံးများကို နားထောင်၍ ကောင်းအောင် သုတိသာယာသော စကားလုံး
 ကလေးများဖြင့် ညှပ်၍ ပုလဲတပန့် ရွဲတတန် စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ထားခြင်းစသော
 သဒ္ဒါအဆင်တန်ဆာ၊ အနက်အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထား
 ပါလျှင် အထူးနှစ်သက်ဖွယ်ရှိလာ၏။ ထိုအတူ အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်
 နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် တန်ဆာဆင်ယင်ရေးသားထား၊ ဖွဲ့နွဲ့ထားသော
 ကဗျာသည် လင်္ကာမည်လေသည်။

လင်္ကာစပ်နည်းမှာ သံပေါက်စပ်နည်းနှင့် အလားတူပင် ဖြစ်၏။
 သံပေါက်ကို အဆုံးမချဘဲနှင့် သံပေါက်များစွာကို ဆက်စပ်ထားပါက
 လင်္ကာဖြစ်နိုင်၏။ သို့ရာတွင် သံပေါက်အချပိုဒ်၏ ရှေ့ကရှိသော ၃
 လုံးပိုဒ်ကို ၄ ပိုဒ်ဖြစ်အောင် ဖြည့်စွက်လိုက်ရမည်ဖြစ်၏။ တစ်နည်း

ဆိုသော် လင်္ကာထဲမှ အပိုဒ် ၃ ပိုဒ်ကို ထုတ်ယူပြီး အလယ်ပိုဒ်ကို အက္ခရာ ၃ လုံးထား၊ အဆုံးပိုဒ်ကို အက္ခရာတစ်လုံး တိုးလိုက်ပါက သံပေါက် ဖြစ်လေသည်။

လင်္ကာပေါ်ထွန်း၊
အောင်ချာကျွန်း၊
ကြွန်းဇေမ္မုချာ။

ဤသံပေါက်၌ အလယ်က အက္ခရာ ၃ လုံးသာရှိသော အပိုဒ်ကို အက္ခရာတစ်လုံးထပ်တိုးပြီး အဆုံးပိုဒ်တွင် အက္ခရာ ၅ လုံးမှ နောက်ဆုံး တစ်လုံးကို ဖြုတ်လိုက်ပါလျှင် လင်္ကာဖြစ်သွားနိုင်၏။ လင်္ကာတွင် အများ အားဖြင့် ခိုင်ညွတ်ခက်ဖြာခေါ် အက္ခရာ ၇ လုံးနှင့် အဆုံးသတ်ကာ... အချပိုဒ်ပြုလုပ်ကြလေသည်။

လင်္ကာပေါ်ထွန်း
အောင်ချာကျွန်း (ကား)
ကြွန်းဇေမ္မု-

“မဲဇာတောင်ခြေ၊ စီးထွေထွေတည့်၊ မြစ်ရေဝန်းလည်” အစချီသော ကဗျာမှာ လင်္ကာရတုပင် ဖြစ်၏။ သုံးပိုဒ်ရှိသည့်အနက်မှ အလယ်ပိုဒ်က နောက်ဆုံးတစ်လုံးဖြုတ်ပြီး နောက်ဆုံးပိုဒ်တွင် နောက်ဆုံးမှ အက္ခရာ တစ်လုံးတိုးလိုက်ပါက သံပေါက်ဖြစ်သွားနိုင်လေသည်။

မဲဇာတောင်ခြေ၊
 စီးထွေထွေ-
 မြစ်ရေဝန်းလည် (ဖြာ)။

ဤသို့လျှင် သံပေါက်မှလင်္ကာ၊ လင်္ကာမှသံပေါက်သို့ မှန်ကန်စွာ
 ပြောင်းလဲနိုင်ပါလျှင် သံပေါက်လင်္ကာစပ်ထုံးအတွက် စိတ်ချရပေပြီ။
 သံပေါက်မှာ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သုံးချက်ညီစပ်ထုံးဖြင့်သာ အများအား
 ဖြင့် စပ်ဆိုလျက် လင်္ကာရတုမှာမူကား နှစ်ချက်စပ်၊ ဦးတိုက်စပ်များဖြင့်
 လည်း စပ်ဆိုကြ၏။ သုံးချက်ညီစပ်နည်းမှာ သံပေါက်ကဗျာမှ ကာရန်
 သုံးချက်အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

(သံပေါက်သုံးချက်ညီ)

ရွှေမြေမင်းနေ၊
 အောင်ချာဗွေ၊
 ဝရွှေနန်းတည်ရာ၊

(လင်္ကာသုံးချက်ညီ)

ရွှေမြေမင်းနေ၊
 အောင်ချာဗွေ (၌)
 ဝရွှေနန်းတည်။

(လင်္ကာ ၂ ချက်စပ်)

ရွှေမြေမင်း (နေ)၊
 ဝ (ရွှေ) နန်းတည်၊

(၁-ဦးတိုက်)

ရွှေမြေမင်း (နေ)၊
အောင်ချာ (ဗွေ) ဌှိ၊
(ရွှေ) ဝနန်းတည်-

(၂-ဦးတိုက်)

ရွှေမြေမင်း (နေ)၊
(ရွှေ) ဝနန်းတည်၊

၂-ချက်စပ်ဆိုသည်မှာ လင်္ကာ ၃ ပိုဒ်အနက်မှ အလယ်ပိုဒ်ကို ဖျောက်ထားခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ဖျောက်ရခြင်းမှာ ကဗျာတွင် မလိုအပ် သောစကားပိုကို မထည့်သွင်းလို၍ ဖြစ်၏။ ဦးတိုက်စပ်ရသည်မှာလည်း ထို့အတူ ကာရန်အခက်အခဲကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ ၁-ဦးတိုက်မှာ ၃ချက် ညီဦးတိုက်ဖြစ်၍ ၂-ဦးတိုက်တို့မှာ ၂-ချက်စပ်ဦးတိုက်ဖြစ်၏။ အကောင်း ဆုံးမှာ သုံးချက်ညီစပ်ထုံးပင်ဖြစ်၏။ ၃ ချက်ညီရိုးရိုးမရနိုင်မှ ၂ ချက် စပ်နှင့် ဦးတိုက်ကို အသုံးပြုသင့်ပေ၏။

(ပုပ္ပါးတောင်လင်္ကာ)

- ၁။ သိုးကလေး... ပုပ္ပါးနတ်တောင်၊
အခေါင်မြင့်ဖျား စုံတောပြား၌၊
နံ့ရှားကြိုင်လွင့်၊ ခါတန်ပွင့်သည်၊
ရွှေနှင့်ရိုးမှား၊ ပန်းစကား။
- ၂။ သိုးကလေး... စကားပွင့်နှင့်
နိုင်တင့်နိုးသည့်၊ ရဲမျိုးသွီး။

မောင်ကြီးနှမ၊ ညက်လှပြာစင်၊
 မဲ့သည်ပင်သည် ခရီးသား။
 ၃။ သိုးကလေး... မြိတ်လွတ်စုလည်း၊
 အငယ်တည်းက၊ ကျွမ်းဝင်ကြသည်၊
 မွေးတူရင်း၊ မျိုးသည်မင်းနှင့်၊
 ချစ်ချင်းစုရုံး၊ သက်ထက်ဆုံးသည်၊
 နှလုံးမခြားစောင့်တရား။

(မျက်ဖြေလင်္ကာ)

၁။ သူတည်းတယောက်၊ ကောင်းဘို့ရောက်မှု၊
 သူတယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကာသာ၊
 ဓမ္မတာတည်း။
 ၂။ ရွှေအိမ်နန်းနှင့် ကြွန်းလည်းခံ၊
 မတ်ပေါင်းရံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်၊
 စည်းစိမ်မကွာ၊ မင်းချင်းသာကား၊
 သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်၊
 ခဏတက်သည်၊ ရေပွက်ပမာ
 တသက်လျာတည်း။
 ၃။ ကြင်နာသနား၊ ငါအားမသတ်၊
 ယခုလွတ်လည်း၊ မလွတ်ကြမ္မာ၊
 လူတကာတို့၊ ခန္ဓာခိုင်ကျည်၊
 အတည်မမြဲ၊ ဖောက်လှဲတတ်သည်၊
 မချွတ်စသော-သတ္တဝါတည်း။

၄။ ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်၊
ပန်ခဲတုံ၏၊ ခိုက်ကြိုဝိပါက်၊
သံသာစက်၌၊ ကြိုက်လတ်တန်မူ၊
တုံ့မယူလို၊ ကြည်ညိုစိတ်သန်၊
သခင်မွန်ကို၊ ချန်ဘိစစ်စစ်၊
အပြစ်မဲ့ရေး၊ ခွင့်လျှင်ပေး၏။
သွေးသည်အနိစ္စာ-ငါ့ခန္ဓာ။

အနန္တသူရိယအမတ်

(မြကန်သာလင်္ကာ)

မြကန်သာ-တောင်ကျချောင်းတေး
ရေဝင်ပြေးလှည့်၊ ရေအေးကြည်စွာ၊
ကန်ပိုင်မာလျက်၊ ကြာပေါင်ထုံထုံ၊
ငှက်မျိုးစုံသည်၊ ဝတီသာကာ၊
နန္ဒာလော-တူစွာဟုတ္တာ။

(ဟိတကာရီလင်္ကာ)

ဟင်္သာဖြူစင်၊ ယဉ်ပေါ်တွင်၌၊ ဆင်းအင်ဖြူဆွတ်၊ ကိုယ်ရောင်
မွတ်လျက်၊ ကြီးမြတ်ဉာဏ၊ ဘုန်းတေဇဖြင့်၊ လက်လှဘယ်ညာ၊
နှစ်ဘက်မှာကား၊ ပဒုမာဖြူ၊ စိန်ရောင်တူကို၊ စွဲယူအံ့ဘွယ်၊
လွန်တင့်တယ်သည့်၊ မိမယ်သရယ်၊ သတိနတ်၊ ကောင်းမြတ်လှစွာ၊
သူတကာကို၊ ပညာကြီးကြောင်း၊ ဆောင်ပေတောင်းရှင့်၊ ထပ်
လောင်းစီးပွား၊ ကျွန်ုပ်အားလည်း၊ စကားသာချို၊ တခွန်းဆိုကာ၊
အဟိုလူနတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့်၊ ညွတ်အောင်ဝယ်ဆော- မစေသော

အမတ်ကြီးမင်းရာဇာ